

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Galicja w latach 1772–1867. Społeczeństwo i gospodarka” (Kraków, 19.11.2014)

19 listopada 2014 r. w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie miała miejsce międzynarodowa konferencja naukowa „Galicja w latach 1772–1867. Społeczeństwo i gospodarka”. Konferencja ta stanowiła prezentację cząstkowych wyników przeprowadzonych dotychczas badań w ramach projektu „Inwentaryzacja materiałów historycznych dotyczących gospodarki Galicji w latach 1772–1867 ze zbiorów archiwów i bibliotek Polski, Austrii i Ukrainy”, finansowanego w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2015. Obok Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego współorganizatorem konferencji było Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”.

Konferencję otworzył Dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego dr hab. Sławomir Sprawski. Następnie zaprezentowano najnowsze wydawnictwo *Społeczeństwo i gospodarka Galicji w latach 1772–1867. Źródła i perspektywy badań* pod redakcją naukową dr. hab. Krzysztofa Ślusarka oraz dr. hab. Tomasza Kargola. Książka ta stanowi zbiór 13 studiów, w wielu wypadkach autorstwa członków wspomnianego wyżej projektu badawczego. Po promocji książki rozpoczęto obrady konferencyjne, które podzielone zostały na trzy panele.

Panel pierwszy, moderowany przez dr. hab. Krzysztofa Daszyka, zatytułowany „Kraj”, składał się z sześciu referatów. Referat pierwszy, przygotowany przez prof. dr. hab. Michała Baczkowskiego (Uniwersytet Jagielloński), dotyczył gospodarki Galicji w świetle archiwaliów wiedeńskich z lat 1772–1867, zgromadzonych w czterech działach Austriackiego Archiwum Państwowego, tj. Finanz- und Hofkammerarchiv, Allgemeines Verwaltungsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv oraz Kriegsarchiv. Referat drugi wygłosił dr. Volodymyr Dolinovskyj (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie), przedstawiając w nim źródła do dziejów gospodarki Galicji doby przedautonomicznej, zgromadzonych w zbiorach lwowskich. Następnie dr. hab. Krzysztof Ślusarek (Uniwersytet Jagielloński) w swoim referacie przedstawił nieznane źródła do dziejów gospodarki przedautonomicznej Galicji w aktach Namiestnictwa Galicyjskiego we Lwowie oraz Komisji Namiestnictwa w Krakowie, przechowywanych w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie. Kolejny referent dr. Grzegorz Zamojski (Archiwum Państwowe w Rzeszowie) przedstawił materiały źródłowe dotyczące gospodarki Galicji sprzed 1867 r., zgromadzone w zasobach Archiwum Państwowego Rzeszowskiego oraz w jego oddziale terenowym w Sanoku. Kolejnym referentem był dr. hab. Konrad Wnęk (Uniwersytet Jagielloński), który przedstawił katastry gruntowe jako źródła do dziejów gospodarczych Galicji, począwszy od pierwszych katastrów opisowych, tj. metryki józefińskiej i franciszkańskiej, a skończywszy na pierwszym stałym katastrze. Panel pierwszy zwieńczył swoim wystąpieniem dr. Piotr Miodunka (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), przedstawiając mapy topograficzne jako źródło do historii gospodarczej Galicji doby przedautonomicznej, zwracając uwagę na lokalizację obiektów o charakterze gospodarczym i przemysłowym.

Po dyskusji miał miejsce drugi panel, zatytułowany „Miasto”, któremu przewodził dr. hab. Sławomir Górzyński, prof. Uniwersytetu Opolskiego. W panelu tym swoje badania zaprezentowało czterech referentów. Rozpoczął dr. Łukasz Jewuła, który scharakteryzował źródła do społecznej i gospodarczej historii miast galicyjskich okresu przedautonomicznego w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie oraz Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie. Kolejny referat przygotował dr. Rostysław Melnyk (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie), w którym przedstawił Tabulę Krajową, przechowywaną w zasobach lwowskich, jako źródło do dziejów Galicji końca XVIII i początku XIX wieku. Następnie dr. Konrad Meus (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) wygłosił referat dotyczący

Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie w latach 1850–1866. Panel zakończył referat mgr. Kamila Ruszały, w którym przedstawił badania nad pierwszym opisowym katastrzem galicyjskim, tj. Metryką Józefińską, na przykładzie miasta Jasła, co stanowiło studium przypadku wykorzystania tego typu źródeł do badań nad miastami galicyjskimi.

Po dyskusji rozpoczęto trzeci panel zatytułowany „Wieś”, któremu przewodził dr hab. Krzysztof Ślusarek. Składał się on z pięciu referatów. Pierwszy wygłosiła dr Bogdana Petryszak (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie), który dotyczył gospodarstw miejskich we Lwowie na przełomie XVIII oraz XIX stulecia w świetle dokumentów magistratu. Następnie dr Torsten Lorenz (Uniwersytet Karola w Pradze) przedstawił spółdzielczość w modernizacji rolnictwa i obszarów wiejskich w Galicji na tle Europy Środkowo-Wschodniej. Kolejnym referentem był mgr Roman Marcinek (Narodowy Instytut Dziedzictwa w Krakowie), omawiający austriacki monopol tytoniowy oraz badania nad uprawą i przetwórstwem tytoniu w Galicji przed 1867 rokiem. Kolejny referent dr Tomasz Szubert przedstawił stan badań nad rokiem 1846 w Galicji. Referat kończący panel trzeci wygłosił dr hab. Tomasz Kargol (Uniwersytet Jagielloński), przedstawił w nim źródła do badania wsi galicyjskiej w epoce przeduwłaszczeniowej. Po referacie trzecim nastąpiła dyskusja, zaś całość obrad dr hab. Krzysztof Ślusarek zwięździł finalnymi uwagami nad przebiegiem obrad oraz kierowanym przez siebie projektem, uwzględniając liczne problemy badawcze oraz planowany efekt końcowy.

Konferencja naukowa „Galicja w latach 1772–1867. Społeczeństwo i gospodarka” stanowiła istotny krok w celu rozszerzenia dotychczasowego stanu badań oraz wiedzy na temat dziejów społeczeństwa Galicji w okresie przedautonomicznym, pozostającego wciąż w cieniu w historiografii w stosunku do okresu II połowy XIX stulecia. Wykazała ona potrzebę prowadzenia dalszych badań przy międzynarodowej współpracy z instytucjami oraz ich pracownikami nie tylko na terytorium dzisiejszej Polski, ale również na Ukrainie, jak również w Austrii, co jest zadaniem niełatwym. Trudności te narastają nie tylko ze względu na rozproszenie materiałów źródłowych, ale również ze względu na potrzebę fachowego i umiejętnego podejścia do użytkowania we współczesnych archiwach dawnej kancelarii austriackiej.

Kamil Ruszała